Єдиний Національний Демократичний Фронт.

Від двох місяців горлає чорносотенна преса про "єдиний національний, демократичний фронт". Що-ж це за такий фронт, що ним так дуже захоплюються наші патріоти, попи ріжних покроїв та инша чорна зграя? Мабуть кождий мав нагоду переконатися, що американська та канадійська чорносотенна преса перестала була якийсь час друкувати свої довжезні повісти про "Ісуса Христа", "Бен Гура", "Помпеї", "св. Геновефу" і т. д., а за це цілістю передрукувала довжезну статтю під наголовком "Єдиний національний демократичний фронт". Автором цього фронту є не хто инший, як Володимир Винниченко, але не той Винниченко, якого знаємо з літератури, тільки другий. Бачите, в нас є два Винниченки, що ходять тільки на двох ногах. Перший, це гарний, один з най кращих сучасних письменників, твори якого наскрізь пересяклі соціялістичною ідеєю. Це глибока людина і в своїй літературній творчости — велетень. А другий Винниченко, це політичний спекулянт, член партії "К.В.Д." (куда вітер дує.) Це надзвичайно невидержана людина, без прямолінійности, без сили волі і змінчива, як хамеліон. Цей другий Винниченко, який майже нічого не має спільного з першим, через свою нестійність, політичну продажність, невидержаність, плитність і декоратизм чи не у всіх політичних орієнтаціях, починаючи ідейним революціонізмом, комунізмом і кінчаючи грубим антисоціялізмом — для нас особа гидка. Тай ніхто-ж не буде шанувати безхарактерну людину, яка не вміє додержати ніколи слова. Ідея — слово, продати її, значить бути безхарактерним. А чи Винниченко продавав ідею? Побачимо дальше.

Перед нами грубий, з верху поважний журнал "Нова Україна" ч. 1—2. Сама назва, яка має вже свою славу з торічного видання в Празі — мимоволі відштовхує. Але все таки переглядаємо. На першій сторінці кидається в очі: "Під редакцією Володимира Винниченка і Микити Шаповала". Ну що-ж, Винниченко — можливо тут він, як письменник, а Шаповал, та ще й Микита, (часом ще й Сріблянський) — ну це вже зовсім не до лиця письменникові Винниченкові! Кажуть Шаповал був добрим фельчером, чи кінським лікарем, і як-що це правда, то можна не дивуватися з його частих кінських вигуків. А як політик, то він справді чомусь пригадує коня. Заирже, стрибне, запінниться, махне хвостом і заразже в стайню. Румигає з панських ясел панський овес і певний, що більшого щастя немає. Але це Шаповал, а нам треба Винниченка.

Коли вже нас примушує крик чорносотенної преси заговорити про Винниченків фронт, то хоч який він в цілости нельогічний, хаотичний і заплутаний, всетаки хоч з відразою можна читати його. Це не то, що статті Шаповала-Сріблянського (як видко найблизшого товариша Винниченка). Хоч писано в людських, приличних формах і без тих кільометрових, надуманих вуличних лайок, як це буває у Шаповала. (Змістом вони теж товариші.)

Два роки Винниченко мовчав, значить, політично мовчав. Жив собі десь в Празі чи Відни і як говорять люди, писав повість. Не чути було нього. І преса мовчала, скучала, бо не було ніяких політичних дурниць. Аж ось в січні 1923 року вистрілило: "єдиний демократичний національний фронт".

Винниченко показався знову на арені політичного українського цирку. Став пророком і віщим голосом повторяє безвзучну фразу з перед 2-ох років: "Революція в небезпеці!" Ця фраза не найшла тоді найменшого відгомону, і тимбільше тепер вона засуджена на безслідну смерть. Щоб хоч до певної міри замаскувати своє нове одіння хамеліона, Винниченко зпочатку опирається на постановах колишної групи укр. комуністичної партії, в якій він був вождом і головою. Як видко з цілого "пророцтва", ідея створення такого фронту повстала у Винниченка не з ідейности, не з скуки на гнилій еміграції, а з скажености і злоби, що на Україні Радянська Влада не то, що не пропала без нього, а розцвитається та ще глибше закорінюється. І ціла стаття так і дише цею скаженістю. Будучи есдеком, а потім комуністом, Винниченко якось ніколи не додумувався, що "українського пролетаріяту міста і села нема" — аж тепер. Бо так треба йому. Що український мійський пролетаріят малочисельний, ми признаємо, а сільський пролетаріят — ¾ України! Хто-ж має владу в українських селах? Бідняки, незаможники, сільський пролетаріят! Хто в час громадянської війни на Україні посилав синів в Червону Армію? Сільський пролетаріят! Хто бореться з петлюрівськими бандами, хто бив в 1919—1920 році Петлюру і його У.Н.Р.? Богачі, куркулі? Ні! Біднота, голота, сільський український пролетаріят.

"Революція погибла" — трагічно-веселим голосом заявляє Винниченко. "Пролетаріят знесилений. Господарство та транспорт поруйновані"... Що Революція не погибла, це знає кождий, тільки не Винниченко. Революція перемогла і пустила свої коріння в цілому світі, а Радянські Республики, як пишний плід соціяльної Революції розростається все ширше. Цікаво, що світової слави письменник Анрі Барбюс в гнізді парижської буржуазії, плюює у вічі їй, та шле свої ярівітання Червоній Армії і Радянським Республикам, як революційним, трудовим державам. Але Винниченко не такий. В нього є порахунки особистого характеру з Радянською Україною, Раковським і иншими, і він зводить їх в формі — загальної критики.

"Господарство і транспорт поруйновані"... А хто-ж поруйнував їх? Петлюри, його "союзники" Пілсудські, Денікіни, Вранглі, безчисленні петлюрівські банди і вкінці, — сам-же автор Винниченко. Він-же виповідав війну Радянським Республикам, як голова уряду У.Н.Р.! Впрочім — світ цілий знає, що від 1917—1921 року на радянську владу наступали безперервно з усіх боків. Гармати не втихали цілих 3 роки. Лакомі вороги сунули на Україну і грабували та нищили її. Хіба-ж в час хаосу боротьби можна думати про наладження транспорту і господарства? А ось тепер нехай придивиться автор, після війни! Хоч як важко, а Україна відбудовується, відроджується. Чужоземні-ж держави не заключають-же умов з трупом, а з здоровою, певною державою.

— "К.П.(б.)У. це філія Р.К.П." Що значить 'філія'? Дочка. І зовсім правильно: К.П.(б)У. є рідною дочкою Р.К.П., також само, як і всі инші комуністичні партії світа. Р.К.П. є матірю їх всіх. А комуністи не зарозумілі-сліпі шовіністи і для них байдуже чи вони підлягатимуть Комінтернови в Москві, чи Комінтернови в якому-небудь Сан Франціско або Лондоні. Тут бачите инша справа. Винниченко хотівби, щоб на Україні була зовсім окрема "комуністична" партія, зложена з самих Українців, иншими словами комуністична-національна партія. Що з цього вийшлоби, кождий знає. За місяць в тій партії бувби вже цілий петлюрівський штаб з самим Петлюрою та всіма бандитами. О ні! На Україні є К.П.(б)У., якої члени тяжко боролися за Радянську Владу обороняючи революцію і мають повне право бути диктаторами, бо такі українські "комуністи", як Винниченко в той час посилали проти них військо і армати, і тимсамим проти революції. Але Винниченко тоді не кричав "Революція в небезпеці!", бо сам давив її.

"Факт зєднання Радянських Республик в С.С.Р.Р. це формалістична комедія". Для Винниченка може бути комедією це, що він зєднався з Микитою Шаповалом, але від С.С.Р.Р. нехай руки подальше. Найменшого права не має він до неї. (Скорійше в Тарнові до У.Н.Р.) Дивно, що Винниченко, в літературних творах такий глибокий психольог, а в політиці мілкий, аж соромно. Чи-ж він думає, що з 40 мілионовим народом можна бавитися, як з гумовим шариком? Хіба-ж ті десятки мілионів можна водити за ніс, куди хто хоче? Неправда! Гетьмансько-німецький режім "бавився" так з тими мілионами і вони змели з лиця землі і гетьмана і блискучу німецьку армію. Чомуж тепер немає того? Та-ж в кождому селі не стоїть полк, вкінці-ж і червоноармійців не привозять з Австралії, а набирають їх з українських сел. Ціла Червона Армія — це-ж і є той оплакуваний Винниченком і Шаповалом "окупований народ". Так чому-ж він мовчить, як йому так важко? Чому ані один червоноармієць не втікає до Польщі за це цілими ескадрами втікають польські вояки на Радянську Україну?! Ні, пане автор, тут щось не так. Ви користуетеся відомостями з Риги — "Русспрес-а", та тими жалями недобитків української дрібнобуржуазії, яка все ще вірить, що "щось буде". І жде. Але не почуєте ви нічого подібного від правдивого народу, який, як бачите, невдячний. Ні тужить, — ні плаче за вами і їздить по Зіздах Рад, бере участь в політичному та громадському життю, словом не здихає, як ви кажете, а живе, росте. С.С.Р.Р. є вільна спілка республик і вільности цеї ніхто не посміе нарушити, тай ніхто не нарушає. Як є деякі брутальні випадки, то це нетямучі, несвідомі одиниці, з якими робітництво боротиметься всіми способами.

— "Українську мову переслідують, як "петлюрівську"." І одинокий факт, це той, що його роман "Чесність з собою" не хочуть допустити зза кордону на Рад. Україну. Це ясне і зрозуміле. Свого часу була в пресі обширна стаття про емігрантські видання та чому не всіх їх пускають на Україну. Радимо перечитати Винниченкові.

— "Українську школу ліквідується в користь "общерусской". Українську книжку на державні кошти не друкується, а приватна продукція спиняється. Між народом поширюється за те російську книгу, для видання якої є й гроші й папір і все необхідне".

Тут таки справді соромно за чоловіка. Чого-ж так безпідставно брехати? Будь ласка один-однісінький факт про зліквідування української школи і заведення "общерусской"!! Вся широка Україна засіяна **виключно** українськими школами і тільки по містах бувають дене-де російські (окрім того й українські) і це залежить від того, якого населення процентово більше. Українські книжки на державний кошт друкуються, між иншими й самого Винниченка видруковало Державне Видавництво, потім твори Коцюбинського, а вкінці — вичисляти тут не будемо. Нехай потрудиться автор і напише в Харків по катальог, а тоді переконається. Ми маємо серіозні научні та літер. книги, всі накладом держвидату і всі по українськи, а Винниченко видко забився десь в Празі і не хоче знати цього, або вмовляє в себе кождого дня: "ні, нема там укр. книжок... Ні, нема..." і т. д. Це вже зовсім по дитячому і така брехня не личить старшій людині. Приватна продукція не спиняється, а навпаки, розвивається. Ось в Київі, між иншими є такі приватні видавництва: "Друкар", "Слово", "Час", "Книгоспілка", "Голфштром" і инші. Російські книжки друкують окремі російські видавництва, як друкували й тоді, коли Винниченко був головою уряду У.Н.Р. в Київі. Кождому відомо, що в містах на Україні пануюча мова через більшість рос. населення є російська і хто хоче читати по російськи, тому не можна забороняти.

Але Винниченко аж на стільки забувається, що цитує фрази з органу Керенського "Дни", органу кваліфікованих контрреволюціонерів, називаючи їх демократами з соціялістичним напрямком. (Шкода тільки, що не зацитував щось з Мілюкова, який теж демократ. І князь Львов демократ, і Петлюра з Пілсудським навіть соціялдемократи!)

І списавши 8 сторінок, правда, дуже поверховними і безсоновними фразами, але хоч не базарною шаповалівською лайкою, Винниченко констатує одно: треба створити "єдиний демократичний національний фронт", в який повинні увійти ті політичні напрямки, які заступають інтереси селян і пролетаріяту, включаючи до них і інтелігенцію. Не можуть бути приняті до "фронту": монархісти, петлюрівці і комуністи "московського покрою". Гасла мають бути: 1. незалежна, самостійна, українська республика; 2. виборність державної й місцевої влади; 3. відповідальність влади перед представницькими колективами й контроля над нею з боку цих колективів. Винниченко не відмовляється і від збройної боротьби (розуміється має на меті Радянську Владу). Але все таки виступає проти стихійних, незорганізованих, як слід повстань. Радить вкінці перейти національній "демократії" в нелеґальне становище, а укр. контрреволюційній еміґрації, кому тільки не грозить небезпека, повертати на Україну і — працювати для "єдиного національного фронту", иншими словами, проти робітничо-селянської влади.

Коротко відповідаємо: Дивно, кого тепер прийме Винниченко до свого фронту? Петлюрівців не хоче, монархістів також, а комуністи само собою не підуть. Залишаються одні есери, і Винниченко, а позатим є ще горстка "безпартійних" дрібнобуржуйчиків. Значить, фронт готовий. Гасла — дещо вкрадені з радянського державного устрою, дещо поперекручувані. Винниченківські ради, як видко, повинні бути дуже "демократичні", включаючи туди й поміщиків — инакше він не придумавби чогось "нового". Трудові ради існують сьогодня на Україні, але вони не задовольняють Винниченка. Бачите, в українські ради, після Винниченка, привозять московських селян з Тамбовської губернії, а українських вивозять на Кавказ або Сибір...

Оце вся "фільософія" Винниченківського фронту. Що він хотів зробити — годі довідатись. Хаотичність думок, головно в другій частині статті (організаційна часть) рішуче недозволяє збагнути тайну фронту.

Але ми, робітники, на все це кажемо так: Непотрібний і беззвучний виступ Винниченка вважаємо звичайним політичним злочином та ворбжим вчинком проти інтересів українських робітників й селян. Спроба організації "фронту", засуджена на безслідну загибіль і являється явним контрреволюційним ділом, направленим проти Радянської України. С.С.Р.Р. є великим твором соціяльної робітничо - селянської революції і в ній забезпечені всі національні й соціяльні вольности та інтереси всіх націй. Правда, ми признаємо, що поодинокі виступи, які Винниченко наводить, проти укр. культури, мови й народу, бували, але робили це звичайно несвідомі, або з спеціяльними намірами одиниці, які за такі вчинки вважаються контрреволюціонерами і є переслідувані державними законами. Підчас революції, громадянської війни, в час боротьби і воєнного комунізму, траплялося чимало прикрих помилок, які однак тепер, за часи миру й відбудови, виправляються і недопускаються. На 12-ому зїзді комуністичної партії вирішено всіми найстрійшими революційними способами боротися з московським шовінізмом, шанувати й берегти національну культуру і мову кождого народу, масово ширити книжки на рідній мові народів та приступити до організації національних Червоних Армій.

Як свідомі робітники, ми стоїмо на платформі диктатури проетаріяту і ніколи не допустимо в свої ряди дрібнобуржуазні — міщанські елементи, як це робить Винниченко в своїому "фронті". І тому С.С.Р.Р. є для нас робітничо-селянськими революційними республиками, а Винниченко ворогом революції і працюючих мас.

Ні! Таки краще, якби Винниченко кинув к чорту політику, яка дуже нещастить йому, та далі займався літературою. А то видумав "фронт" і бідний Шаповал має роботу. Клеїть сили в "складці сил" (стаття в "Н.У.".) і нічого не виходить. І лається-лається, як перекупка на Подолі, а "фронту" як нема, так нема...

Гр. Леник.

29. V. 1923.

НЕВДАЛИЙ ВИСТУП НАЗАРУКА В ВЕНКУВЕРІ.

Венкувер, Б. К.

До численних невдач, які потерпіло українське міщанство в останніх часах, потрібно ще додати і виступ Назарука в Венкувері. Беручи під увагу, що Назарукови удавалось переїхати Канаду і при помочі поліції, детективів, попів та ріжного рода махінацій сяк-так зібрати троха долярів від несвідомих клясово українських робітників та фармерів, то у Венкувері Назарук не тільки що не скористав нічого під зглядом фінансовим, але і показався нездібним оборонити свої політичні погляди помимо цього, що була дана йому найкраща нагода зі сторони тутешнього українського робітництва. Тому, що подія, яка зайшла з Назаруком в Венкувері, думаю, буде інтересною для читачів "У.Р.В.", постараюсь отже описати її бодай приблизно.

Поголоска про приїзд Назарука до Венкувер кружляла від кількох тижнів, а вийшла вона від людей, з якими Назарук переписувався і радив їм скликати для него віче. Наколи вже стало звісним, що Назарук приїде, тоді члени місцевого У.Р.Н. Товариства, яке є відділом Стов. У.Р.Д., дали до зрозуміння тим, які готовились до скликання віча для Назарука, що не стерплять, коли на вічу буде поліція та детективи і коли не буде дозволена ширша дискусія після бесіди Назарука.

Віче було скликане на неділю, 20. мая, на 2.30 по полудни. Приїхавши в неділю рано до Венкувер і довідавшись про тутешне положення, Назарук, як кажуть Англійці, дістав "cold feet" і на свое власне віче не прийшов, повідомивши тільки публику, що він умучений і як що люде його бажають, то він, мовляв, послужить другим разом. Колиж одначе публика довідалась, що Назарук в той самий час, коли мало відбутись його віче, разом з аранжерами віча оглядав місцевий парк, вона висміяла його за таке поведення і Назарук, щоби ратувати свій докторський і "міністерський" авторітет та авторітет свого "правительства", тогож вечера підчас лекції тов. Гнатюка в льокали У.Р.Н.Т. оповідомив, що віче його відбудеться у вівторок 22. мая.

Прийшовши на віче у вівторок вечером і побачивши, серед кого він опинився, Назарук говорив досить обережно і думаю, що це перша його промова в Канаді, виголошена в такім дусі. Говорив він між иншим, що старий лад валиться, що капіталісти є міжнародними і тому вони не мають вітчини а тільки робітники. Її мають, що радянська влада повинна бути національною, що робітники повинні організуватись тому, що перед ними стоять великі завдання в будучности, і що йому буде дуже приємно, коли після його виїзду з Венкувер він довідається, що тут повстав У.Р.Д. Розуміється, що кромі цих фраз та великої сили великих слів Назарук старався в дипльоматичний спосіб оборонити політику свого "правительства", яке допровадило до того, що український нарід Східної Галичини опинився під панованням польської шляхти і міжнародного капіталу, а не в Спілці Радянських Республик як рівний з рівним.

Після промови Назарука, яка тревала поверх дві години і для многих слухачів була тяжкою до зрозуміння, тому що бесідник сильно крутив думками, не держачись определеної теми, зі сторони товаришів Вільгоша, Гагалюка, Гнатюка і низше підписаного Назарукови було поставлено ряд питань, на які Назарук давав в більшій части неясні відповіди та викручувався штучками буржуазного дипльомата.

Після відповідей, з огляду на пізний час, тов. Гнатюк запропонував, щоби дискусію відложити на слідуючий вечер, так як він не годиться з виводами і відповідями Назарука. Всі присутні згодилися з пропозицією тов. Гнатюка, як рівнож не міг відмовитись від цего і сам Назарук, який застеріг собі одначе з гори, що він не бажае, аби його стрінула доля Шептицького. У відповідь на застереження Назарука тов. Гнатюк заявив, що українські робітники, які підчас промови Назарука заховувались спокійно помимо того, що не годяться з ним, — зуміють на кождім кроці оборонити свої погляди, не лякаючись стати до дискусії з докторами та дипльоматами; если-ж Назарукови доводилось мати бурливі віча, так це його власна вина, тому що він позволяючи обкладати себе поліцією та детективами, тимсамим провокував українських робітників та фармерів. Присутні згодились, щоби дискусія відбулась в льокали У.Р.Н.Т., аби не платити безпотрібно за галю.

Слідуючого вечера, то є 23. мая, в льокали У.Р.Н.Т. відбулась дискусія. Публика прийшла майже вся та сама, що і першого вечера. Дискусію отворив тов. Гагалюк і покликав першого до слова тов. Гнатюка, який говорив півтора години.

Перейшовши історію поневолення українського народу в Східній Галичині, тов. бесідник при помочі влучних аргументів доказав, що причиною неволі наших братів і батьків в Східній Галичині є не хто инший, тільки українська інтелігенція з буржуазною ідеольогією, яка як за часів Австрії, так і після її розбиття, в першій мірі дбала про заспокоєння своїх клясових потреб, віддаючи народ на поталу всякому, хто тільки кидав їй охлапи. Були моменти, говорив тов. Гнатюк, що серед української інтелігенції, а головно серед молодшої генерації, появлялись люде, які кидались до праці в користь народа, одначе зустрівшись з перешкодами, лишали терністий шлях і шли на стежку льокайства, продоптану Романчуками, Барвінськими, Левицькими та Петрушевичами. До таких належить в части і Назарук, який загубив ріжницю між суспільними клясами. На цю Голгофту, на якій розпинає польська шляхта український галицький нарід, завела свій нарід українська буржуазна інтелігенція, яка лучилась з Денікіном, Пілсудським та благала спасення від капіталістів тої антанти, яка збудувала нинішну Польщу для оборони своїх інтересів на Сході Европи. Дальше тов. Гнатюк доказав, що пролетаріят не має вітчини і небуде мати її так довго, як довго країна находиться під контролею горстки паразитів, які живуть коштом инших працюючих мас. Пролетаріят вітчину буде мати тоді, коли буде управляти нею і за це якраз пролетаріят бореться. А що буржуазія держиться силою міжнародної організації, тому і робітництво змушене організуватись міжнародно і той, хто рекомендує робітникам будувати Радянську владу після національности, цей або не розуміе змагань пролетаріяту, або не хоче їх розуміти, будучи слугою капіталу або будучи звязаним з ним ідеольогічно і матеріяльно. До того, додав тов. Гнатюк, Радянська влада не може бути чисто національною, так як нем нігде чисто національної буржуазної влади, тому що в наслідок вандрівки племен і народів, як рівнож в наслідок цілого ряду скомплікованих економічних і політичних причин, народи з собою так помішалися, що нема на світі більшого куска території, де живби виключно лише один нарід.

В дальшій своїй промові тов. Гнатюк згадав і про безхарактерність українських інтелігентів в Канаді, які спосібні на найпідлійшу роботу на шкоду тому народови, з котрого вони вийшли, аби тільки жити вигідним життям. На доказ цего навів тов. Гнатюк провокования Стечишином та Кратом українських діточих шкіл при Стов. У.Р.Д., як рівнож сказав, що вся патріотична братія не тільки що не виріклася цих типів, але навпаки, ці типи уходять в неї за добрих патріотів і за таких уважає їх сам Назарук.

Промову свою закінчив тов. Гнатюк виводом, що український нарід Східної Галичини стане вільним як під зглядом національним так і соціяльним тільки тоді коли Східна Галичина стане Радянською чи то підчас галицької пролетарської революції, если така вибухне, чи підчас загально-европейської.

По скінченню промови тов. Гнатюка, якого публика нагородила гучними оплесками, предсідатель уділив слово Назарукови, який говорив годину і 20 мінут.

На самім вступі заявив Назарук, що минувшого вечера він дійсно не говорив отверто, тому що боявся, знаючи, яка доля колись тут стрінула Шептицького. (В добавок його страхали Венкувером еще в Онтеріо.) Видячи одначе, каже Назарук, що ви заховуетеся чесно, я постараюсь бути щирим. Це перший раз в Канаді доводиться мені чути представника українського робітництва і коли я з одної сторони слухав бесіди пана товариша Гнатюка з захопленням, з другої сторони його бесіда на водить на мене жах, тому що бесіда його викликує між українським народом клясову боротьбу, яка вже нераз погубила державність українського народу. Дальше пробував Назарук при помочі історії України доказати, що Україну погубили ті люде, які викликали клясову боротьбу. Переходячи зчаста від Турків, Татарів та прочих чужинців, вони ширили між українським народом ненависть до українських князів та панів. Бажаючи захопити слухачів, Назарук виїхав з анекдотом про коня з бучацької гімназії з перевернем до гори черевом. Анекдот одначе вийшов на шкоду самому Назарукови, тому що тов. Гнатюк використав його в другій своїй бесіді, з чого не тільки публика, але і сам Назарук мусів сміятися.

В дальшій своїй промові Назарук заявив, що годиться з многими виводами тов. Гнатюка. Згодився з тим, що українська інтелігенція в більшости безхарактерна, назадницька та не спосібна до творчого життя, та всетаки старався оправдати її цим, що, мовляв, вона бідна і з-цего випливає все лихо. Між иншим старався Назарук представити Шептицького як українського патріота за його заслуги при заложенню українського музею у Львові та за те, що, мовляв, давав він гроші на українські цілі замість того, що міг їх пропити. Зганьбив Назарук тутешніх робітників, що колись Шептицького приняли яйцебиттям; це, каже, недобре, це зганьбило ім'я України і понизило нас в очах чужинців. (Цікаво, чи в очах чужинців проявляєсь імя України, коли укр. інтелігенти робять доноси на укр. діточі школи, або коли патріоти закликують поліцію викидати українських робітників з патріотичних віч.) При кінци пробував еще Назарук оправдати українську інтелігенцію тим, що в Галичині заложила вона ряд просвітних та економічних товариств, таких як "Просвіта", "Сільський Господар" і инші. По скінченню промови Назарука плескало йому заледви кілька одиниць і то більше з хвилевої симпатії до него, ніж з солідарности з його поглядами.

Після того еще раз забрав слово тов. Гнатюк, який з огляду на пізний час, в протягу 20 мінут опровинув твердження Назарука відносно того, що Україну погубили ті, що викликали клясову боротьбу, а навпаки, Україні найбільше лиха нанесло все українське панство, почавши від князів та бояр, а скінчивши на Петлюрах та Петрушевичах. Рівнож тов. Гнатюк заявив, що хто як хто, але він, Назарук, який писав брошуру про відносини між суспільними клясами, повинен знати, що клясової боротьби не викликає ніхто відповідно до свого бажання, а являєсь вона випливом економічних відносин, які панують в данім суспільстві або народі. Відносно патріотизму Шептицького т. Гнатюк заявив, що це зі сторони Шептицького являлось таким охлапом, киненим ним українському народові, якими є ті одноріні обіди, які час від часу хитрі фабриканти устроюють дітям тих робітників, яких вони рабують кождої днини. Відносно того, що українська інтелігенція в Галичині закладала просвітні та економічні товариства, тов. Гнатюк відповів, що це дійсно було, одначе коли глянути було на ту роботу, так це робила українська інтелігенція тому, щоби ратувати в першій мірі себе. І з таких товариств, як "Сільський Господар" або Краєвий Молочарський Союз, для української бідноти була така користь, як з торічного снігу. В добавок коли взяти під розвагу, як нагосподарив Василько зі Смаль-Стоцьким з "Селянської Каси" на Буковині, то стане ясним, чому закладались всі ті "народні" товариства.

На закінчення тов. Гнатюк загадав від Назарука, щоби недвозначно заявив якої України він бажає: гетьманської, буржуазно - демократичної, чи Радянської.

Будучи заскочений таким питанням, Назарук зачав зразу крутити по дипльоматичному, одначе побачивши, що це його не вратує, зачав проситись, щоби його дальше за язик не тягнути. Я, заявив Назарук, звязаний з віденським правительством і доки я не здав справоздання зі своєї обїздки і не розвязався з ним, не можу складати жадних заяв. Зрештою, заявив Назарук, я годжусь з такою формою політичного устрою на Україні, якого забажає більшість народу.

Це одинока заява, яку можна було видусити від Назарука. Думаю, що коментарі до цеї заяви зайві, сама заява свідчить про це, о скільки безпринціпіяльним являєсь Назарук разом зі своїм правительством.

На питання, хто буде відповідати за ті "позички", які він зібрав, Назарук відповів, що буде відповідати укр. держава, як що вона буде, а як її не буде, то не буде відповідати ніхто, так як ніхто не хоче відповідати за царські довги.

При кінци **Назарук признав, що він побитий** і заявив, що йому приємно, що українські робітники є настільки розвинені і що в такий культурний спосіб уміють обороняти свої погляди.

На цім закінчилась дебата між тов. Гнатюком і п. Назаруком.

Йосиф Лутчак.

ПОШУКУЮ своїх стриечних братів Павла, Івана і Дмитра Пошуляжних з села Требуховець, повіт Бучач, Галичина. Перебували в Манітобі і Альберті. Хто знав би їх адресу або вони самі хай пишуть до:

Mike Posuluzny
613 Cottage Place
(47) Portland, Oregon